

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 147. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. június 28.

ERŐS NÉPEK ERŐS IDEÁLJAI.

Irta és a Katholikus Kör Szent László
ünnepélyén felolvasta Vuicskits Jenő.

Mikor Szt. László király nagyságáról a legendás könyvek egyszerű beszédjét, a krónikák dadogását s a versek kezdetleges rim-pogtatását olvasom s mikor olvasmányom nyomán eszembe ötlök a legendárium írójának enthusiasmus, a krónikás nemzeti ön-érzete, a verses „édesen illatozó“ hangulata, valami üdéséget, valami frisséget érzek meggyőződésben. S ez az üde frissesség arra kész, hogy ennek a nagyszerű embernek és uralkodónak a lelkébe szálljak le. Hiszen az a lélek, amelynek kisugárzása megihlette a száraz krónikást, amelynek megnyilatkozása olyan magyaros izüvé teszi a különben nemzetközi legendakincsben oly szívesen elmerülő legendatört, szóval az a lélek, amelynek melegsége annyira rásugárzott a magyar irodalom szárnypróbálgató hajnalán az „együgyű“ írókra, hogy ezeknek a simplexsége, a fogyatékos költői vénája, a tudákos naivsága az első *egyényi nagy magyar jellemet* rajzolja elibé, ez a lélek — mondom — méltó arra, hogy mélységeibe ereszkedjünk. S mentől nagyobb a krónikás egyszerűsége, a legendások igénytelensége, a dicsőítő versfaragó költőietlensége, annál nagyobb kell lennie annak a jellemnek, éle-esebb körvonalúnak annak az egyéniségnek, amely ezeket a versifikáló száraz s mégis kedves zengedezőket olyan tápláló meleg-ségre fakasztja, hogy a zöngeményeik, a szerzeményeik végére érve, hangulatban s érzésben, csudálatban és tiszteletben — minden poétikát és pszichológiát kikapcsolva — hozzájuk edződünk, velük emelkedünk és megszorítva jól annak a rossz versnek, annak a meggyűrött krónikának poros lapját, velük együtt fakadunk ki ebben a meleg üdvözlésben: *Idvezlégy, kegyelmes szent László király! Magyarországnak édes oltalma és szent kerályok közt drágalátos gyöngy, Csillagok közt fényességes csillag.*

Es még ebből a kezdetleges, félig népies, de ihletett, félig tudákos irodalomból is azt a nagy igazságot hámozhatjuk ki, hogy az élet és irodalom egymással legszorosabb kapcsolatban vannak. Hogy sem az élet nem luxus-tárgy, amelyről színes spekulációkat szabad és lehet a levegőbe eresztetni, sem az

irodalom nem luxustárgy, amelyet üzlet szerint lehet és kell kezelni. Megtanuljuk azt, hogy az élet is, meg az irodalom is egymás mellett haladó igen komoly, igen nagy értékek, amelyek közül az élet az irodalmat, az az irodalom pedig az életet táplálja. Ugyanis áll az, amit az imént mondtam, hogy ez a dadogó irodalom az *első egyényi nagy magyar költői jellemnek* minden körvonalát megadta; áll az is, hogy az az élet, amelyről rajzolt, amelynek körvonalait bágyadtan és félénken ugyan, de mégis csak rávetette a kódexek lapjaira, eseményekben és áldozatokban gazdag, színes, erőben hatalmas, mélyenjáró élt volt; áll az is, hogy lerajzolása ennek az életnek pusztán lelki szükség, ami kizár előre minden olyan célzatot, aminek modern irodalmakban merülhetnek föl. — Ezen három tétel egymás mellé állításából pedig önként kiviláglik a negyedik, az t. i. hogy az irodalom *természete szerint* olyan lélekábrázolás, amelyre öszinte s nagy szüksége, tehát lelki szüksége van minden olyan embernek, akinek lelki élete van; olyan lélekábrázolás, amelynek törvényei az igazságnak törvényei s azé az igazságe, amelynek töredékei s részletei és roncsai vannak megtestesítve az emberi életben, teljessége pedig mélyen van beleírtve az ember lelkének rejtekeibe. Sonentől tökéletesebb a költői ábrázolás s annál mélyebben vág bele a lelkünkbe s annál mélyebben váltja ki belőlünk a katarzist, a megtisztulást, amely nem is más, mint egy öntudatlanul a szívünkől kiszakadt „*hála Istennek*“ azért, hogy az emberi lélek igazságainak tiúkos és mély összessége érvényesül ott, ahol okatlan fizikai erők érvényesülésétől kell — fájdalom — minduntalan tartanunk, egy darab életben, Szent László élete epikus élet, dicsőségbe szakadó élet. De ne higyük, hogy azért át nem éljük benne azokat a lelki elemeket is, amelyek emberivé teszik az ő nagyságát és dicsőségét. Hiszen ugy vagyunk vele, mikor élete történetét olvassuk és beleéljük magunkat a dicsőséges pályafutásába, hogy félünk vele együtt, remélünk vele együtt, azt a sok ármánykodást, amelynek lelki testi épsége napról napra ki volt téve, szinte el akarnók háritani a feje fölül s nagy-nagy megnyugvást érzünk, mikor mindennek vége van és a szent, a dicsőséges lovag teljes diadallal futja meg a pályát. Ezek azok a szívbéli elemek, amelyek a

szentnek életét is emberi létté teszik; s mikor Isten bölcsesége olyan megható panaszkokban szólaltatja meg szent Pált, akinek egész mivolta megropog és kinlódik a corpus mortis huínsnak rettenetes gyöngeségein, ugyanakkor érezzük és tapasztaljuk, hogy ő is a vérünkbeli való vér s a Sufficit tibi gratio meá-nak fölsíges katarzisa az együtt szenvedéstől kinyitott lelkünkbe a harmat éltető üdéséggel harmatozik bele. S mikor olvasom Szent Lászlónak a montecassinói apáthoz írt levelében ezeket a megható sorokat — „*Bünös ember vagyok, miután a földi méltóság érdekeit súlyos büntények nélkül lehetetlen előmozdítani,*“ akkor ugyanannak a De profundiónak hangulata csap meg, mint Pál vergődéseiben. De ugyanez a hangulat érezteti meg velem, az emberrel, hogy ez a nagy élet, melynek csak epikus dicsőségét nézi a jámbor hívó vagy a felületes szemlélő, vagy éppen „*kulturbertiaságot*“ hát bárdforgatásában a világtörténelemből mesterségesen, erőszakosan kiszakadt parvenü, hogy ez a nagy élet — mondom — a csikorgó erőfeszítések, az éles látások és édes gyöngedségek egész tömeget foglalja magába. Olyan „*kultur*“-értékeket foglal magában, amelyek, ha megvannak, az életet egységessé is, erőssé is, gyöngéddé is, világossá is, szóval harmonikus emberi létté alakítják s épen egységes harmóniájával dobogtatják meg a nép fiának is, meg a tudákos krónikásnak is a szívét. S ahol a szív mélyből megdobban, ott, bármilyen gyarlón is, de művészi ábrázolás törekszik a létre.

Szent László életéből régen leszűrték és régen tanítják is azt a nagy igazságot, hogy ő volt az a magyar király, aki népének minden kiváló tulajdonságát egyesítette magában. Ez az oka annak, hogy bár az Arpádok dinasztijában Szent István dicsőséges ragyogása alkotja a legszebb megnyitót, mégis László az, aki ideálja a magyar lovagságnak, aki központja a királyok dicsőségének. Mert a nemzetet nem akkor keresztelik meg, mikor hivatalosan megkeresztelik, hanem akkor, mikor az az ideál kerül a keresztvíz alá, amely az egész nemzet nagyratörő vágyait és reményeit egyesíti magában.

Azt hiszem, hogy azon nemzeti tulajdonságok közül, amelyeket itt vizsgálni és rajtuk okulni is akarunk, a világos látás,

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekevények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban

és kitünő kivitelben készíttetnek.

Telefon 419.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János

kötszer gyárában
(Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

az éles szem s a vele kapcsolatos érzelmek mozzanatok a legfontosabbak. Világos látása Gézának is van. Ő is felismeri azt a helyzetet, hogy csak akkor maradhat meg a magyarság Európa központjában, ha fölveszi a kereszténységet. Érzelme azonban, melyekhez a világos látáshoz kapcsolódik, a cinizmus: Elég gazdag ő — úgy mond — arra, hogy mindakét Istennek mutasson be áldozatot. Lehet, hogy ezt a nyilatkozatát történetirők csak ráfogják, de ez nem baj. Magam részéről hiszem ennek a nyilatkozatnak mély pszichologia mozzanatokon alapuló igazságát s mert tudom, hogy minden tevékenységre hajlandó lélek, amely nem vonja le abból amit belát, a szükséges konzekvenciákat, előbb-utóbb okvetlenül cinikussá lesz. S a magyarban van is erre hajlandóság. — Világos látása, tiszta pillantása Szent Istvánnak is van. Csakhogy ő, talán idegen tanácsadói hatása alatt, talán idegen környezete miatt, talán amiatt, hogy mint új ember a kereszténységben, aki ösmerte nemzetének minden hibáját és a féltelenségre való hajlandóságát, tulságos hosszú idő munkájának tartotta e féltelenségnek a keresztény élet erőivel való beoltódását, inkább korlátozza és talán el is nyomja azt a sok és nagy értékes erőt, amely a nemzet testében és lelkében dolgozik. Talán az apostoli buzgalom tulságosan érzetétőjévé lesz az erőnek, a katonaszerűségnek, határozottságnak és tervszerűségnek, mint olyan eszköznek, amely egyetlen volna a maga nemében még mélyseges keresztény eredmények elérésére is. Hogy volna csudálatos ez a fölfogás a XI-ik században, mikor még a huszadikban is lelkes hivei vannak? De lett legyen bárminő oka is a dolognak, bizonyos, hogy István fölséges alakja és a magyar nemzeti fölfogás s ideál közé valami üveggel ékelődött s a legenda is, bár mély fájdalommal siratja a nagy királyt, az idegen irodalmak és szentek életének nemzetközi frazeológiájával dolgozik s olyan általános képet fűst róla, mely inkább bámulatra, mint lelkesültségre ragadja a nemzeti temperamentumot. Minő más a László lelki világa! Egész uralkodása szintén tipikus példája a világosfejűnek, a dolgokat össze nem zavaró gondolkodásnak. Biztosan látja az egyház célját, biztosan látja a nemzet tulajdonságait s az egyház isteni céljait a natura, a természet alapjára építve ő maga is valami szent forrósággal valószínűsíti s másokkal, nemzetével is így valószínűsíti meg. A nemzet függetlenségéért vívott harcok fővezére, abban a korban, amidőn a szabadság és függetlenség óriási értékeit nemcsak a nemzetközi frazeologia szólásaitól elszűrítve és mégis ember-ember ellen kiélezve fogják föl, hanem ösztön szerint, öntudatlanul tekintették az egyéni és nemzeti élet el nem engedhető föltételeinek. S igazán nem tudom mit bámuljunk benne inkább: annak a bátor elvnek a tényekben való megvalósítását-e, hogy az Isten malasztjának legtermékenyebb eredményei akkor vannak, ha nem lerombolt, hanem csak megkorrigált természetet építhet, vagy azt a gyönyörben lobogó temperamentumot-e, azt az ősmagyar erőt, amely huszárosan, hatvágásosan, igazán dilatato corda et inenarrabili dulcedine caritatis futja az Isten parancsolatainak útjait. — Világos fejét, éles látását igazán megbámulhatjuk akármikor, akármiben. Akár az ország politikai határainak biztosításáról van szó, akár a politikai érdekkörök pontos kijelöléséről; akár annak a világos fölismeréséről, hogy a belső rend és a békeesség a saját lelkünk világának analogiájára elemi szüksége az

egész nemzetnek s akár arról, hogy ennek a célnak elérésére első sorban az mutasson hatalmas példát, akinek alakjára van szegve a tudatos és tudattalan figyelők tekintete; akár arról van szó, hogy tenni kell nagyot, lélekemelőt és merészet az emberi természet legösztönösebb önzése, a birvagy ellen, amire alig idézhetnék gyönyörűbb példát talán az egész világtörténetből sem annál az akcióval teljes drámai küzdelmél, amely Salamon és a hercegek között folyik — mindenütt világos látás, elsőrendű iudicium és őserő. Pedig a világos látás nagyon könnyen teszi az embert racionalistává, az erő pedig bárdolatlaná, különösen abban a korban, amely lelki kvalifikációjának egész sulyával megfeküdt az egyén érzelm- és gondolatvilágát. És sem a racionalistaságnak, még a legjobb értelemben vettnek sem, sem a bárdolatlanságnak és a túlzott szigorúságnak hire nyoma sincs sz. László uralkodása alatt. Mikor a királyságot elfoglalhatná, nem törtét érte; mint a krónikás mondja: „mind kegyes kéréssel, mind szükséges kényszerítéssel választák királlyá” és hogy „a királyi méltóságot nem abban látta, hogy első legyen, hanem abban, hogy mentől többet használjon;” pedig a „ráció” még ma is milyen láncokoskodásokat szuggerál nem is egyszer a számunkra a hatalom fényéről és pompájáról! Mikor Salamont kell kibékitenie s minden eszközt megragad ennek a célnak elérésére s akár a királyságról is kész lemondani. Ez sem a „ráció” diktálmánya. Mikor a kunok ellen kell mennie, röpi, mikor a besenyők ellen, röpi; mikor ott van az ellenség előtt, ugyancsak megforgatja a bárdját és nem csinál theóriákat arról, hogy a sereg elején, közepén, vagy végén legyen-e a hadvezér. És alkalmasint ebben a szörnyű világban a vagdalozásnak születik meg az alázatos és lelkének egész mélységét megvilágító igazsága, amelyről már megemlékeztem, hogy „bűnös ember vagyok, miután a földi hatalom érdekeit sulyos büntények nélkül lehetetlen előmozdítani.” Ő édes, ő dicsőséges Szent László király, ezt sem a bosszúnak és bellum instrumentoknak racionalizmusa mondatja veled!

Törvényeid bölcseségét, mérsékletét is nem a korszellem inspirálja, amelynek érzései még akkor is nem egyszer lihegnek a bosszúállástól, ha a legszentebb, a legtisztábbat akarják. A te világos fejedet és krisztusi törekvéseidet nem veri béklyóba az a korszellem, amely Madách szomorú mondanása szerint hatalmasabb, mint az ember, de a nagyoknak, a Krisztusban elmerülőeknek és az alázatosoknak megadja az Isten, hogy föléje emelkedjenek.

Szent László jellemében eddig két olyan tulajdonságot vettünk szemügyre, amelyek magyar ideállá teszik őt. Az egyik a világos fej, a másik a hatalmas erő. Hiányos volna azonban ez a kis ünnepi szemléldésünk, ha még egy tulajdonságára nem vetnénk egy lelkes tekintetet. Ez a tulajdonsága az a kedves gyöngédség és szelidég, amely az erőnek szinte emberfölötti mértékét közelebb hozza hozzánk. Akik csak annyit tudnak az életéből, hogy csatábárdal ábrázolják őt s erre az egyetlen adatra építve gyöngé kis elmélődéseiket őt is hajlandók gyerekszájjal legalább némileg a „kultur bestiák” közé besorozni, s olvassák el, mi történt a mogyoródi ütközet után. Míg a hercegek seregében a diadal örömei harsognak, László lelkére mély szomorúság borul, mert a csatában megholtakra gondol. Körüllovagolja a csatateret, s mikor meg-

látja a békeszerető Ernye ispán holttestét, leugrik a lováról s ráborul a halottra és sirva mondja neki: Ernye ispán, békeesség barátja, úgy sajnállak, mint atyám fiát, mert szived és tanácsod telve vala békével. Megparancsolja vitézeinek, hogy vigyék Váca és ott temessék el. De tovább lovagolva meglátja Vid holttestét is. Legnagyobb ellenségének sorsa mély szájalomra indítja s ezekre a megható szavakra fakasztja: Téged is sajnállak, bár mindig ellenségünk voltál. Vajha élnél, megtérnél és a békét közöttünk megerősítenéd. Nem voltál királyi vérből. Miért akartál koronát? Most a szivedet, amely hercegségre vágyott, dárda járta át és a fejedet, mely koronát óhajtott, kard hasítá szét! — Vitézeivel ezt is elviteti, ezt is eltemetteti. S mikor hareba siet, csak úgy lelkesíti katonáit, mintha egy volna velük: Inkább itt meghalok veletek, mint eltűnjem, hogy gyermekeket, asszonyokat hurcoljanak a rabszolgaságra. Arra a közismert tényre, hogy hogyan szabadítja meg azt az elrablott szegény magyar leányt a rabló kun vitéz markáiból, szinte már fölösleges is hivatkoznom. Még csak egyet teszek ide, a montecasinói levelet, amelynek minden sora csupa gyöngédség és figyelem. Hogy mennyire szereti ő, a bűnös ember a bencéseket, hogy milyen hálás a sz. Egidius pártfogásával szemben, hogy győzelmeit nem is magának, hanem a „szent férfiak imádságának” tulajdonítja, hogy az apátsággal való szoros összeköttetést kívánja s ezen szeretet és összeköttetés zálogául kér hazája számára Szent Benedek-ereklyéket.

Mélyen tisztelt hallgatóim! Mikor Szent László jellemében az erőt, a világos látást és a gyöngédséget vettük szemügyre, ezzel a három szürke szóval rengeteg benső akciónak, szinte drámai elevelességgel pergő lelki életnek leszűrődött tartalmát foglaltuk össze. Milyen kár, hogy a szó csak szó s hogy meglevénedjék, szüksége van benső erőre, tüzre és melegségre! Milyen kár, hogy az ebben a három szóban kifejezett rengeteg tartalom, amely az egész nemzettestet valamikor izzó lelkesedésbe hozta, nem ráz meg bennünket elemi erővel! Milyen kár, hogy mi nem vagyunk már az a szent harmónia, a magyar természetnek az a szent harmóniája, amely Isten kegyelméből László király jellemében mindnyájunk számára zengett! Milyen kár, hogy vagy a világos fej akar bennünk idegen minták szerint tulerőre kapni s ilyenkor idegen észjárás majmolók, vagy mindent kiszámítani akaró kislelkű racionalisták vagyunk! — Milyen kár, hogy ilyenkor bennünk a „gondolkodás a tett nevét halványra betegíti!” Milyen kár, hogy a sok okoskodásunk között, a sok világreformáló eszméink szellőztetése közepette megnyomorodnak, eléktelenednek, meghalnak a tetteink! Milyen kár, hogy tulteng bennünk annyiszor, annyi kapcsolatban, oly szent vonatkozások és tervek érvényesíteni akarásában az erő! Milyen kár, hogy ilyenkor úgy forgatjuk azt az alabárdot, mintha Szent László mélyseges önismerete és bárdforgató alázatossága nem minden magyar ember számára adatott volna örökös példának! Milyen kár, ha erőre kap bennünk az idétlen gyöngédség, melynek mintha soha testvére nem lett volna az erő, a világosság! Milyen kár, hogy ilyenkor első sorban magunk találunk mentséget a magunk számára minden borkorban, minden filozófiában, minden izmusban! Milyen kár, hogy egy jobban megostorozott ló kinjának láttára följajdulunk, rendőrért kiabálunk s ugyanakkor, talán ugyanabban a tarsolyban, ame-

Tavaszi és nyári a legszebbek Reinnál
amerikai cipők Telefon 10-74. Rákóczi-ut.

Ijji et annak a bárdolatlan, annak a kulturátlan kecsisnak a fejéhez szerettünk volna vágni, visszük, tartogatjuk és fejlesztgetjük a romlását ezer felebarátunknak! Milyen kár, milyen kár, hogy ideáljaink ilyenkor a pesszimizmák, a betegek, a durvák, az idegesek, a kapkodók, az önzők, a szofisták, a minden argumentumot minden argumentummal kiforgatók, a zsonglőrök, a szóeregetők pillanatnyi sikerei, hangulatai, bogarai, vagy fixa ideái!... Szállj le közibénk, édes Szent László király! Rázz meg bennünket, üss rá a vállunkra, forraszd föl a gondolatainkat s győzz meg bennünk, hogy az erős nemzet erős egyedekből áll! Győzz meg bennünket arról, ami ugyanis benne van mindegyőnk lelke mélységében, hogy amilyen a nemzeti élet, olyan a nemzeti ideál! Sürgesd ezt az igazságot mindennap, sürgesd a fejünkön, sürgesd a szívünkön, sürgesd a karunkon és minden mozdulatunkon! Az a sok bensőség, intimitás, aggság és küzdelem, amely életedet, a dicsőségesen végződött olyan közel hozza szemünk elé, rázzon föl bennünket a neurasztheniából, a lethargiából s állítson bennünket az erős népek, az erős nemzetek harmonikus, erős ideáljainak a szolgálatába, akik között a magyar számára te vagy a legerősebb, legplastikusabb, a legmegmunkálhatóbb! Jöjj el hozzánk gyönyörű lovagi alakoddal, lovagi szépségeddel, lelked harmóniájával és egész bensőségével és „dicsédkedjél te két országban: Magyarországon és menyországon.”

Megtámadták Herczeg Ferencet.

Ma lesz a választás Aradon.

Aradon tegnap éjszaka nagy tüntetés volt Herczeg Ferenc ellen. Herczeg Ferenc 40-45 munkapárti képviselő társaságában a Hungária-kávéházban ült, ahonnan egy óraker Kintzig munkapárti pártelnök kíséretében a Fehér Keresztben levő lakása felé tartott. Utja a Központi Kávéház előtt vezetett el, ahol dr. Vázsonyi Vilmossal együtt 25-30 ellenzéki képviselő ült. Mikor az ellenzékiek Herczeg Ferencet meglátták, hangosan kiáltották:

— Pfu! Ocskay brigadéros, jó éjszakát!

A tüntető képviselőkhez csatlakozott az utca népe, mely a népgyűlésekről jött. Polgárok és szociálista munkások százai lepték el a teret s az öklök fenyegetve emelkedtek Herczeg Ferenc felé. Egy Stanger nevű szociálista felemelt bottal támadt Herczeg Ferencre, a körülállók azonban megakadályozták, hogy tetteleg inzultálják.

Herczeg Kintzig pártelnökkel együtt a Fehér Keresztbe ment, amely a tüntetés színhelyétől csak pár pernyi távolságra van. A városban óriási az izgalom.

Tegnap reggel Hegedüs Loránt vezetésével tíz munkapárti képviselő jött Aradra. Valótlán az a hír, mintha Khuen is Aradon tartózkodna és személyesen vezetné a választási mozgalmat. Khuen nem is volt eddig Aradon.

A szociálista munkások tegnap reggel plakátokat ragasztottak ki, melyeken mára általános sztrájkot proklamálnak. A plakátokat a rendőrség elkobozta.

A mai választás bizonyára nagyon izgalmas lesz s minthogy Aradnak 5400 választója van, valószínű, hogy e választás késő éjjelig fog tartani.

A kéményseprés városi kezelésben.

Feliratot a miniszterhez.

A kéményseprési kerületek kérdése már évek óta kísért a városházán. Ezelőtt 30 évvel alapították meg Nagyváradon a négy kéményseprési kerületet, de azóta a házak és ezzel együtt a kémények megkétszereződtek.

Nagyvárad városa akként gondolkodik, hogy a kéményseprés útján befolyó nagy jövedelemből a városi pénztárnak is juthatna valami s elhatározta, hogy a várost eddigi négy kerület helyett legalább öt kerületre osztja, egyben az ötödik kerületet azon feltétel mellett adja oda valamelyik vállalkozónak, hogy a városi középületek seprését teljesen ingyen végzi. A miniszter ezen kikötést törölte, ami azt eredményezte, hogy a város egyelőre ad acta tette az egész kérdést, mert ha semmi előnye nincs az ötödik kerület felállításából a városnak, akkor nincs oka, hogy azt forszirozza.

A miniszter azonban sürgette, hogy a jóváhagyott ötödik kerületre írja ki a város a pályázatot.

Egyik közelebbi városi közgyűlésen dr. Adorján Emil indítványára egy ad hoc bizottságot küldtek ki, hogy a kéményseprési szabályrendelet módosítását és a kéményseprés városi kezelésbe vételét tanulmányozzák s a júliusi közgyűlés elé terjeszzenek javaslatot.

Az ad hoc bizottság tegnap délután tartott ülést, amelyen csak a bizottság tisztviselő tagjai jelentek meg s még az indítványozó sem vett részt az ülésen. Később azonban megjelent dr. Medvigy Gábor s megmentette a bizottság renoméját.

Különben Rimler Károly polgármester elnökölt.

Komlóssy József mint előadó ismertette a kérdést. Az ipartörvény szerint a kéményseprés engedélyhez kötött iparág s így városi feladat alig lehet. Reáljogot pedig ezután már nem engedélyez a miniszter. Egy mód volna és pedig, ha az ipartörvény módosítása után a kéményseprés kivennék az iparok közül s a tűzrendészet keretében gondoskodjanak minden községben. Ily irányban feliratot intézzen a város a kormányhoz.

Gerő Ármint nem lát semmi nehézséget, hogy az új ötödik kerületben a város lássa el a kéményseprési teendőket; esetleg a többit is megváltaná a város.

Lukács Ödön ezt hihetetlennek tartja. Általánosítani nem lehet a hatósági kéményseprését, mert vannak községek, ahol alig van kémény. Csak fakultatív lehetne hatósági feladatnak kimondani a kéményseprését. A városokban lehetne kötelező is.

Dr. Thury László szintén a fakultatív

módozat mellett van, mert csak a városokban lehetne hatósági feladatnak minősíteni a kéményseprését. Kérjék azt is, hogy a reáljogokat megváltassa a város.

Grácz Lajos tűzoltóparancsnok terjesztette elő ezután tervezetét, amely abból indul ki, hogy a kéményseprés megelőző tűzrendészeti kötelesség, tehát hatósági feladat. Felemlíti, hogy a kéményseprésnek óriási jövedelmük van s ez a város fejlődésével folyton növekedik. Ha a város teljesítene az egész városban a kéményseprését, legalább 40000 korona tiszta jövedelme lenne. Legalább öt egyenlő kerületre oszták fel a várost s az 5-iket már most vegye kezelésébe a város, s a többit fokozatosan. A jövedelemből fedeznék a tűzrendészeti kiadásokat.

Komlóssy József azt hiszi, hogy a miniszter a házi kezelésnél nem engedne nagyobb bevételt, mint amily kiadással járna a kéményseprés ellátása, így tett a vágóhídi díjakkal stb. Azt elismeri, hogy a kéményseprés hatósági feladat, tűzrendészeti szempontból.

Lukács Ödön azt hiszi, hogy a tűzoltó intézmény fenntartására engedélyezné a miniszter a díjak szedését. Ezért lenne hasznos a dolog keresztülvitele. Helyesli a tűzoltóparancsnok eszméjét, de a házikézelés csak a törvény módosítása után vihető keresztül, mert az nem lenne más, mint reáljog. Fakultatívnak kellene lenni, éppen a községek miatt, a hatósági kéményseprésnek. Ha az ipartörvény módosításával hozzák kapcsolatba, akkor évtizedekig késik a dolog, azért a városok háztartásáról szóló törvény revíziójánál lehetne a kérdést, mint tűzrendészeti dolgot rendezni. Ezt kérjék feliratban. A városok kongresszusa elé vigyék a kérdést.

Gerő Ármint szerint a miniszter által jóváhagyott ötödik kerületet akként lehetne betölteni, hogy Nagyvárad városa lássa el ott a kéményseprését.

Dr. Medvigy Gábor az ipartörvény 3. §-a alapján egyszerűnek tartja a kérdés megoldását. Jogi személy is üzhet ipart üzletvezető mellett. Egyszerűen kérjen a város iparengedélyt s állítson üzletvezetőt.

Lukács Ödön ezt nem tartja lehetőnek, mert reáljog már nem adható. Egyszerű iparváltás pedig ellenkezik a törvényvel, mert a kéményseprési iparra csak „egyéni” nyerhet iparengedélyt.

Ezután abban állapodtak meg, hogy javasolják a törvényhatóságnak:

feliratban kérje az ipartörvény vonatkozó szakaszainak olyan módosítását, hogy a kéményseprés mint hatósági feladat a városoknak mint jogi személyeknek kötelessége és joga. Ezen feliratot vigye a törvényhatóság a városok kongresszusa elé;

tekintve, hogy az 5-ik kerület felállítását a miniszter elrendelte, míg a kérdés jogérvényes elintézését nyer, a város gondoskodik, hogy üzletvezető bejelentésével iparengedélyt szerezzen a kéményseprésre s az 5-ik kerületet lássa el;

feliratban kérje, hogy a városoknak joguk legyen a reáljog megváltására s a megváltás módozata törvényben szabályoztassék.

Uj törvénycikk. A hivatalos lap tegnapi száma közli az 1913. évi XVIII. törvénycikket a vízjogról szóló 1885. XXIII. t.-c. kiegészítéséről és módosításáról, ellátva a király jóváhagyó záradékával.

HERBST

Arany-, ezüst-
ékszer és óra
: áruháza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.

Gottmann-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolhatni:

Aranyláncok, nyak-
láncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2, 50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár
13-14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások
olcsón eszközöltenek.
Szemüvegek beteg szemekhez or-
vosi recept nélkül kaphatók.

A tanítók államsegélye.

Az új törvény végrehajtása.

A miniszter rendelete.

A felekezeti és községi iskolák tanítóinak javadalmazására vonatkozó 1913. évi törvény csak nem rég ment keresztül a törvényhozáson és a miniszter már elrendelte annak gyors végrehajtását. Erdekes és a miniszter jóindulatára vall az, hogy a rendeletben nyomatékosan kiemeli, miszerint a közigazgatási bizottságok a lehető legrövidebb idő alatt hajtsák végre az erre vonatkozó utasításokat, hogy így minden tanító mihamarabb élvezhesse a fizetés rendezést.

A rendelet szerint mindazon iskola fenntartó felekezeti és községi hatóságok, melyek tanítóiknak szegénységük miatt nem tudják megadni az 1913. évi LXVI. t. c. 4 §-ában megállapított fizetést, ha azt a közigazgatási bizottság útján kérelmezik, megfogják kapni.

Az államsegély folyósítása iránti kérelmeket kellőleg felszerelve már szeptember 1-ig be kell mutatni a miniszterhez. Az esetben, ha valamelyik iskola fenntartó hatóság elmulasztaná a kérelmeket felterjeszteni, de

rá van utalva a segélyre, a tanító nem fogja elveszíteni a fizetés javítását. A miniszter ugyanis úgy intézkedett, hogy minden be nem terjesztett, vagy elkésve érkezett kérelem úgy tekintetik, mintha az iskola fenntartóknak nem volna segélyre szükségük. Ilyen esetben a tanító az iskola fenntartótól követelheti az új törvény alapján megállapított fizetését.

Erre tekintettel valószínűleg nem fog késlekedni egy hatóság sem, hogy idejében beküldjék okmányait.

Az 1907. évi törvény alapján már államsegélyt élvező tanítók részére a miniszter az új törvény szerinti rendezést folyamatba tette, csupán a kiegészítő okmányokat várja a közigazgatási bizottságtól.

Az államsegélyt eddig még egyáltalán nem élvezett iskoláknál a közigazgatási bizottság a legnagyobb körültekintéssel köteles eljárni. Az ilyen iskolák kérelmét kötelesek az elhelyezés, felszerelés, taneredmény, de főként a *hazafias szellem* szempontjából beható vizsgálat alá venni és annak alapján megtenni a segély megadása, vagy elutasítása iránti javaslatot.

A miniszter körrendelete csak a napokban érkezett meg Miskolczy Ferenc főispánhoz, aki már tegnap értesítette is a hatóságokat, hogy a miniszter intézkedéseinek megfelelően járjanak el, még pedig minél rövidebb idő alatt.

Nem viszik el a honvédszenekart

Álmodoznak a debreceniek.

Emlékeznek még a Tiszántul olvasói arra a közleményünkre, amelyben ezelőtt két hónappal már hírül adtuk, hogy Debrecen ki-nyújtotta kezét a honvédszenekar után.

Csodálatos, hogy Debrecenben rögtön rájöttek az ő nagy kulturigényükre és zenei szükségletükre, mihelyt Nagyvárad megkapta a honvédszenekart.

— Nekünk is kell, adják nekünk. Minek Nagyváradnak két zenekar. Nem is tudja eltartani.

Ilyen hangokat hoz át a nyári szellő Debrecenből s mi természetesen mosolygunk rajta. Már első híradásunkban jeleztük, hogy a debreceniek társadalmi akciót fognak indítani a honvédszenekar áthelyezése végett. S ez az akció már meg is született. A debreceni sajtó naponta cikkezik a rettentő gramvamenről és mellőzösről, hogy Nagyvárad különös protekciónak révén két zenekarhoz is hozzájutott, nekik pedig egy sincs.

Az egyik elterjedt debreceni lap a következőket írja:

Eleddig az irányban, hogy Debrecen is kapjon katonazenét, mindössze annyi történt, hogy a háziezred zenekarát kérték visszahelyezni az ezredtörzsszel együtt. Ez azonban — mint biztos forrásból értesülünk — lehetetlen. Még öt évig legalább Bécsben marad a zenekar az ezredtörzsszel együtt, az pedig egyenesen *abszurd reménység*, hogy a zenekart külön visszahelyezzék, mivel Bécsben a császárvárosban egyetlen gyalogezred sem maradhat „musik” nélkül.

Ellenben most egy szerencsésebb megoldás kínálkozik, amelyet katonai körökben már régebben pertraktálnak. Nagyváradnak ugyanis két katonazenekara van, a 101. közös gyalogezred „musik”-ja és a honvédszenekar.

A nagyvárad Szigligeti színházban a közös zenekar játszik, a színház igazgatóságával van szerződéses viszonyban, ilyenformán a fenntartási költsége jó részben megtérül. Másként áll azonban a helyzet a hon-

véd zenekarral, mely kellő foglalkoztatást nem talál, mert bármily élénk város is legyen Nagyvárad, de két zenekarnak *anyagi feltételeit még sem tudja biztosítani*.

Biztos forrásból hallatszik, hogy az *semmi különösebb akadályba nem ütközne, hogy a honvédszenekar Nagyváradról Debrecenbe átjönne*. A honvédségnél ugyanis nem úgy van, hogy minden gyalogezrednek van zenekara, ott csupán minden honvéd hadosztálynak van egy zenekara. Debrecen ugyanis a nagyvárad hadosztályhoz tartozik, ilyen formán a helyesere különösebb nehézséggel nem jár.

Csak arról van szó, hogy a katonazenekar fenntartását évi biztos jövedelemmel biztosítani kell. Ez pedig csak akkor érhető el, ha a jövőendő színházvezető színi előadásokhoz szerződötteti a zenekart.

Ha ez a terv az illetékeseknél kedvező fogadtatásra talál, úgy *szeptember, októbertől kezdve* ismét lenne katonazenekar Debrecenben.

Nagyvárad érdekeit nem szükséges védeni. Az a rendkívül intenzív élet, amely szinte tüneményes gyorsasággal kulturális empórummá nevelte Nagyváradot, magához vonzotta a honvédszenekart is és soha se aggódjanak Debrecenben amiatt, hogy Nagyvárad nem tudja eltartani két zenekarát.

Különben pedig a zenekar áthelyezése igen nagy akadályokba ütközik. Elsősorban a honvédelmi miniszter akaratába. Csak nem gondolják komolyan, hogy egy magasabb hivatású intézményt csak úgy dobálni fognak egyik városból a másikba? ... Ennek a honvédszenekarnak, amelynek az élén *Friesaj Richard* áll, hivatása van, ezt itt be kell, hogy töltsen. Ehhez pedig egy kis időre is van szükség. Székesfehérváron tizenhét évig voltak.

De azért sem fog elmenni a honvéd „muzik”, mert itt olyan zenei alapra talált, amelyen egy grandiózus kultúra fog nőni s hozzá Nagyvárad adhat csak megfelelő ra-

gyogó keretet. Am jöjjenek át néha és nézzék meg Nagyvárad zenei életét.

A 101-esek zenekarát egészen leköti a színház. Ez tehát azért nem mehet el. Éppen a napokban kötötte meg velük *Erdélyi Miklós* igazgató a szerződést egy újabb évre.

Megkérdeztünk több magasrangú katonát is ebben a dologban. Egybehangzó vélemény alapján jelenthetjük, hogy a honvédszenekar Nagyváradon *évtizedekre* rendezkedik be.

Azt se felejtjük végül, hogy a honvédszenekar azért került Székesfehérvárról Nagyváradra, mert a székesfehérvári kerületi parancsnokságot feloszlatták, Nagyváradon pedig honvédhadosztályparancsnokságot állítottak fel. A zenekar a honvédségnél mindig a hadosztályparancsnokság székhelyén van, ezért fog a honvédszenekar állandóan Nagyváradon maradni.

Debrecennek egyelőre bőven elég a cigányzene. Mulassanak csak tovább a savanyu homoki bor és — „Debrecenbe kéne menni” kezdetű klasszikus dal andalító ütemei mellett. Magasabb zenei igényeiket ez is kielégíti. Aztán valamikor majd csak hazamennnek a 39-es zenészek is Bécsből. De arról hiába álmodoznak, hogy valamikor a honvédszenekarnak is kiadják az ordret: Debrecenbe kéne menni. A honvédszenekar maga is azt mondja, dehogyan kéne, dehogyan kéne!

A TENORISTA revolverrel fog járni.

*

Városszerte élénken tárgyalják mostanában azt a kávéházi botrányt, amely az Emkében játszódott le. Mint ismeretes, Medgyaszainé *Szirmai Hajnalka*, a színház kedvelt táncosnője kétszer arcul ütött egy fiatal ügyvédjelöltet, aki a lehető legnagyobb bizalmassággal szöszölte meg.

Az inzultált fiatalember nem nyugodott bele a két pofonba, hanem elégtételt követelt. De nem ő maga akart elégtételt venni, hanem bátyjával provokáltatta *Medgyaszai Jenőt Grácz Lajos* és *Báthory József* útján. Medgyaszai *Horkay Elemért* és *Niessner Aladárt* bízta meg az ügy elintézésével.

A segédek összeültek, tárgyaltak, de nem tudtak megegyezni. Medgyaszai segédei ugyanis kijelentették, hogy felük nem hajlandó elégtételt adni a sértett bátyjának. Erre a sértett segédei a fokozatos felelősséget hangsúlyozták s erre állítólag azért van szükség, mert az öccse hirtelen *beteg lett*.

— Megvárjuk míg felgyógyul, mondták Medgyaszaiék és a tárgyalásokat megszakították.

De a sértett és hozzátartozói nem akartak belenyugodni az ügy illetően elintézésébe és állítólag tudomására juttatták Medgyaszainak, hogy megverik.

A tenorista erre nem sokat habozott, hanem tegnap felment a rendőrségre és bejelentette *Jánossy Gyula* főkapitánynak, hogy fegyverhordási engedélyt akar váltani.

Jánossy közölte vele, hogy ez nem szükséges, mivel Nagyvárad területén bárki hordhat revolvert. Medgyaszai erre kijelen-

tette, hogy mivel megfenyegették, ezután állandóan revolverrel fog járni és szükség esetén használni is fogja.

BOTRÁNYOK

a szalontai zsidó-iskolában.

Vizsga helyett összeverekedett az elnök meg a tanító

Kizárták a tanítót.

Kinos szenzációja van jelenleg Nagyszalontának. A virágzó hajdúfészekben van többek között egy zsidóiskola is, melyben Radó Ferenc, mint tanító működik. Ennél az iskolánál dr Goldner Hermannat választották meg iskolaszéki elnöknek. Az elnök és tanító között nem valami jó viszony uralkodott és ez a feszült viszony kedden ép a vizsga napján a tettegességgig fajult.

Kedden reggel vette volna kezdetét a zsidóiskolában a vizsga. A tanulók ünneplő ruhákban, virágosokkal ékesített iskolateremben várták a vizsga kezdetét, mely rohamosan közeledett. Nyolc órára megérkezett dr Goldner Hermann is, az iskolaszéki elnök. Az elnököt a tanító az udvaron várta. Alig üdvözölték egymást az elnök és a tanító, mikor dr Goldner Hermann és Radó Ferenc között igen heves szóváltás keletkezett.

— Miért nem jött el az iskolaszéki ülésre — szölt Goldner.

— Beteg voltam, — felelt Radó.

— Ne hazudjon.

— Ép oly joggal mondhatom én önnek, hogy hazudik, — replikázott Radó.

Erre Goldner a nála lévő ezüstfejes botot felemelte és Radóra ütött. Radó a botot kikapta az elnök kezéből és oly gyors és erős ütemekben kezdte visszafizetni az első ütést, hogy az ezüstnyeles bot darabokban repült a vizsgára készülő tanítványok felé.

Minekutána így elintézték a vizsga ügyét, Goldner eltávozott. A vizsga természetesen elmaradt. Goldner azonban nem hagyta annyiban a dolgot. Természetesen Radó sem maradt tétlenül.

Radó lovagias utra terelte a dolgot és provokáltatta Goldnert, aki tartalékos katonarvos. Goldner 24 órai gondolkodási időt kért, amikor kijelentette, hogy ő mint Radó felettes hatósága járt el és így nem ad elégtételt, hanem a bírósághoz utasította a tanítót. Radó még aznap megtette a feljelentést Goldner ellen a járásbírósnál egyidejűleg a katonai parancsnokságnál is bejelentette a dolgot.

Goldner más uton akart magának elégtételt venni. Nyomban rendkívüli ülésre hívta össze az iskolaszéki tagokat. Az ülésen bejelentette, hogy Radót megverte és egyben lemond elnöki állásáról. Az iskolaszéki tagjai a lemondást nem vették tudomásul, hanem úgy adtak elégtételt, hogy Radót kitiltották az iskolából.

Ezzel az ügy természetesen még nincs elintézve, sőt még jobban bonyolódott. Az iskolaszéknek ugyanis nincs fegyelmi jogköre, tehát nem is zárhatta ki a tanítót. Komplikálja a dolgot az is, hogy Goldner hivatalosan nem is iskolaszéki elnök, mert a megválasztásáról szóló okmányok nem lettek beterjesztve a közigazgatási hatóságokhoz.

A botrányos dolgokat nagy felháborodással tárgyalják Nagyszalontán és ha tovább fog mérgesedni az ügy, a közigazgatás energikusan fog fellépni, hogy rendet teremtsen.

Ki akar napidijas lenni?

Bucsujárás a megyeházán.

Az egyik tegnapi lapban a következő apróhirdetés jelent meg:

Napidijas felvétetik a vármegyei árvaszéknél.

A vármegye tisztviselői, az illetékes vezető férfiak mit sem tudtak az apróhirdetésről. Tegnap reggel lázasan folyt a munka, a tisztviselők kezében sercegett a toll, mikor csaknem minden ajtón diszkrét kopogtatás hallott. Alig hangzott el a bátorító tessék, az ajtók mögött eltűntek a bátortalan látogatók, azonban pár perc múlva már mindnyájan ismét együtt voltak és pedig Hant Gyula irodaigazgató szobája előtt. Itt újra kopogtak, aztán félénken beléptek.

— Az igazgató urat keresem.

— Parancsoljon. Szól az udvarias igazgató.

— Kérem, ma olvastam, hogy napidijasra van szükség, én óhajtanám . . . ha lenne kegyes . . .

— Napidijasra van szükség? Én nem tudok róla semmit, de ha így áll a dolog, tessék az elnök urhoz menni.

Igy ment ez vagy tizszer egymásután és még mindig nem apadt ki a jelentkezők száma.

Jöttek bukott kereskedők, facér kereskedő segédek, nyugalmazott állami tisztviselők, tanítók, diszkrét gyászfényes hölgyek, majd kacér pókháló ruhás lányok, a negyedik polgáriból most kikerült 15 éves gyermekek, elbocsátott segédjegyzők. Sőt nyugalmazott hajduk, házmesterek stb. stb. Később újabb változat következett. A piacon álldogáló, talán a nevüket leírni sem tudó napszámosok sorba vonultak a megyeházára.

— Napidijas akarok lenni! mondták mindnyájan.

Hant Gyula igazgató egy ideig csak tűrte a szokatlan népvándorlást és hűségesen küldte őket az árvaszéki elnökhöz, de később, mikor már nem akart vége lenni a dolognak hajdut állított az ajtóba és nem engedett be egy jelentkezőt sem. A hajdu azonban nem sokáig posztolt az ajtó előtt és valahová elballagott. A bucsujárás újra kezdődött ugyanolyan változatos képekben. Most már nem is várta meg az igazgató a belépőtől, hogy nyilatkozzék, már az ajtóban rájuk szölt:

— Tudom, napidijas akar lenni!

— Igen kérem.

— Menjon az elnök urhoz.

Egyszer csak ismét nyílik az ajtó s megjelenik egy alak. Meztitláb van szumán van a vállán, vállát veri a fésületlen haj, kezében hatalmas füttykös. Az igazgató benne van a napidijas jelentkezők fogadásában, fel sem néz s az előtte lévő nagy könyvből szöli az ajtó felé:

— Tudom, már maga is napidijas akar lenni menjen az elnök urhoz.

Ekkor már vissza érkezett a hajdu is, aki kifelé kezdte tessékelnit a jelentkezőt.

— Jo nustyu ungu-restye. Mondja az oláh. Erre aztán általános kacagás tört ki. Végre egy ember, aki nem napidijas akar lenni.

Természetesen senkit sem fogadtak fel a jelentkezők közül, mert nem is volt rá szükség, csupán valaki megakart a bosszantani az elfoglalt árvaszéki tisztviselőket.

HÍREK

Tájékoztató.

Június 28. A Tüdővész ellen védekező egyesület közgyűlése.

Június 29. A Kath. Népszövetség júniálisa a Püspök-fürdőben.

Szent László ünnepe.

*

Szent Lászlónak, Nagyvárad dicső alapítójának, védőszentjének, a nagy, hős és szent királynak az ünnepét az idén is a hagyományos lelkesedéssel, a szokott fényvel és melegséggel ünnepelte Nagyvárad városa.

Az ünnep reggel az Urak Kongregációja közös szent áldozással adózott a szent király emlékének.

Kilenc órakor a püspöki székesegyházban ünnepélyes szent mise volt, amelyet maga, megyés főpásztorunk, gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. püspök tartott fényes segédlettel.

Szent László emlékét gyönyörű szent beszédben dr Lestyán Endre plebános méltatta. A szent mise alatt a nagyváradai Katholikus Kör tagjai és a hívek közül is igen sokan a teljes bucsuval egybekötött szent áldozáshoz járultak. Mise végeztével a Szent László oltárhoz vonult a főpásztor, ahol a szent király ereklyéjét a szokásos módon a szent iránt való tisztelet jeléül a híveknek esókra bocsátotta.

A Katholikus Kör ünnepélye.

Este hat órakor volt a Katholikus Kör Szent László-ünnepélye a premontrei főgimnázium dísztermében. Dacára a kellemetlen esős időnek, szépszámú közönség töltötte meg a nagytermet. Megjelent az ünnepélyen gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyés püspök ott voltak Fetser Antal fsz. püspök, dr Kollányi Ferenc, Karácsonyi János dr, Grócz Béla kanonokok, dr Bozóky Alajos udvari tanácsos, Gellért László kir. tanácsos, Dus László ny. városi főügyész, Tóth Imre kir. táblai bíró, Imrik Zoltán, Brém Lőrinc, dr Mazurek Gyula, a kath. kör tagjai teljes számban, azonkívül szép és színes hölgyközönség tette változatossá a képet.

Az ünnepélyt dr Karácsonyi János kanonok, a kör elnöke nyitotta meg lelkes és szép szavakkal, méltatva Szent László nagy-nagy érdemeit, akit hiába is szeretnének kisebbiteni azok az u. n. történetírók, akik a jellemet, az egyéniséget is — röffel akarnák mérni.

— Nekünk magyaroknak különösen szükségünk van arra, hogy Szent László példája, vezessen és adjon erőt a munkára és vigasztaljon szomorú napjainkban. Abban a reményben, hogy a jövő évben már saját gyönyörű dísztermünkben ünnepelhetjük Szent László ünnepét, a mai ünnepélyt megnyitóm.

Lelkes éljenzés fogadta dr Karácsonyi János megnyitó beszédét, amely után a székesegyház férfikara adta elő nagy hatással Belezny Antal: A honfi imája c. művét, a szerző dirigálása mellett.

Az ünnepi beszédet *Vucskits Jenő* fő-reáliskolai tanár tartotta: Erős népek erős ideáljai címmel. A nagyhatású és értékes felolvasást, amelyben frappáns módon állította elénk a nagy király egyéniségét, lapunk vezető helyén közöljük.

Nagyon szép volt a műsor következő száma: *Beleznay Boróka* precíz technikával, sok művészettel adta elő hegedűn Raff: Cavatina és Kubelik Szerenád című darabjait, *Beleznay Annus*, finom, művészi, discret zongorakisérete mellett. A két bájos művésznő határozott és sokat ígérő zenei tehetség; mindkettőjüket sokáig tapsolták, a Kör pedig remek csokorral lepte meg abban a tudatban, hogy két művész testvér első pompás sikerü fellépése egy-egy szép művészi pálya kezdetét vezeti.

Stachó Tibor sikeres szavalata után a férfikar a Hymnuszt énekelte és ezzel a fényes ünnepély véget ért.

Az ünnep befejezéséül, este 7 órakor meg volt a hagyományos toronyzene, azonban a rossz idő miatt nem sokan élvezték a régi, szép magyar vallásos és hazafias énekeket . . .

* Elakadt *Andrássy Gyula* autója.

Tegnap este érdekes vendégei voltak Nagyváradnak. Aradról autón ide érkezett gróf *Andrássy Gyula* feleségével és két leányával. *Andrássy* tudvalevőleg korteskedni volt Aradon a függetlenségi jelölt mellett; családjával tegnap délután autóra ült és tiszadobi birtokára akart hajtatni. Azonban a nagy eső miatt abbahagyta az utat, az éjjelt Nagyváradon töltötték és ma reggel mennek tovább. *Andrássy* és családja a Rimanóczy-étteremben vacsoráztak meg. A gróf a vacsora alatt egy pohár sört ivott, a nők tiszta vizet. A menü hallevessel kezdődött s utána libapecsenyét rendeltek. Végül tésztát és sárga-dinnyét ettek. A vacsoráért 17 koronát fizetett a gróf és 3 korona borralvót hagyott az asztalon. *Andrássy* egyáltalán nem fogadott senkit.

* **Állami ut Nagyváradtól Belényesig.** A törvényhatósági utak között a leggyengébb állapotban a nagyvárad-belényesi ut volt állandóan. A vármegye nagy összegeket költött ennek az utnak a rendezésére s még sem tudott teljesen kifogástalan utat létesíteni. Most a kereskedelmi miniszter elrendelte ennek a fontos közlekedési utnak állami uttá leendő átvételét. Az átvétel ma fog megtörténni. A megye részéről *Keszthelyi Zoltán* főjegyző és az állam részéről *Varró Domokos* műszaki tanácsos jelennek meg az ut átadásán, illetve átvételén.

* **A rendőrtiszt ötlete.** Megirtuk tegnap, hogy *Grósz D. Albert* nének eltűnt két értékes aranygyűrűje. A nyomozást *Bodó László* vezette. Tegnap egyáltalán nem sikerült eredményt elérnie sem a tettes kézrekerítése, sem a gyűrűk holléte irányában. Ekkor az ötlete támadt a rendőrtisztnek, hogy új keresést rendel el, amelyben részt kell vennie a ház cselédségének is. Mikor ez megtörtént, *Grósz Albert* né kosarait lezáratta; a rendőrségen újra átkutatták a kosarakat s mind a két gyűrű benne volt. A megijedt tolvaj keresés közben becsempészte azokat a nyitott kosárba. Most tovább keresik a tolvajt.

* **A katolikus népszövetségi jelvények** megérkeztek és darabonként 30 fillérért kaphatók *Zöldy Lajos* pénztárnoknál.

* **Kifosztott üzlet.** *Mészáros Sándor* hentesmester *Beöthy Ödön*-utca 48. szám alatti üzlethelyiségében az egyik kirkakat fölött nyitva hagyott ablakon egy ismeretlen tettes bemászott és onnét több hús neműt és 10 korona készpénzt vitt el. A tettes egy kalapácsot és egy harapófogót hagyott hátra és ugyanazon uton távozott el az üzlethelyiségből.

* **Szarvára vette a bika.** Aligha nem életével fizeti meg vigyázatlanságát *Kövág* községben *Balogh Illés* ottani lakos. A legelőn a község bikája megvadult. A közelben dolgozó *Balogh Illést* hiába figyelmeztették a dühös állatra, nem igyekezett biztonságba s a bika szarvára kapta és keresztül dőtte a szegény embert. Sérülése annyira súlyos, hogy életéhez ninesen semmi remény.

* **Agyonütötte a kutyát.** Alsótótfaluban *Szabó János* 16 éves fiú a községi kut gémjére kapaszkodva játszott, himbálódzott. A kut gémjén lévő nagy kódarab lezuhant s összetörte annyira a fiú fejét, hogy szörnyet halt.

* **Vesztett eb a sertésnyájban.** Levelezőnk értesítése szerint tegnapelőtt Szalárdalmás község legelőjén egy veszett eb került a sertésnyájba s igen sokat összeharapott a sertések közül. A veszett eb elmentekült. A hatóság megtette a legszigorubb óvintézkedéseket.

* **A Standard Életbiztosító Társaság** július hó első napjaiban biharmegyei főügynökségét a Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaságra ruházta át és annak vezetésével *Mezey Ödön* titkárt bizta meg.

* **Hölgyek figyelmébe!** *Schmidt* női fodrásznál — *Rákóczi*-ut 5. sz. alatt készülnek a legelegánsabb divatfrizurák — továbbá valódi prima hajból mindennemű hajmunkák — u. m. parókák, transzformatiók már 60 K-tól feljebb, divatbandó, hullámrész stb. Lemoshatatlan hajfestés, ondulatió, hajmosás manieür. Telefon 11—98.

* **Házvezetőnőnek** ajánlkozik helyben vagy vidéken egy 27 éves fiatal urinő ki minden háztartási teendőkből jártas. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

* **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad *Rákóczi*-ut 20. (*Lévai M-féle* házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkertések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

* **38 ik Racz Laczi** női zenekara a **Korona-kávéházban.** Ma és minden este a Korona-kávéházban egy elsőrangú fővárosi női zenekar hangversenyez a híres *Neszmélyi* karmesternő vezetése alatt naponta változatos műsorral. A társulat magánzámokkal működik közre, a gazdagon összeállított műsorból kiemelendő a «Budapesti vigléányok» című operett, melyet *Neszmélyi* Bözsike prim énekesnő énekel, a hangverseny kezdete este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér *Neszmélyi* karmesternő.

* **Uj fakeskedés.** 2 kor. 20 fillér 100 kiló kiszáritott, fűrészelt aprított bükkfa házhoz szállítással. Iroda: *Atlasz József* Várház-u. 31/b

* **ORIÁSI CSÓD**-ben sem lehet ridicült, játékok, ajándéktárgyat, nyakkendőt, hajtüket, pénztárcát és díszműűrut zlesőbban venni, mint a **Párisi Bazárban, S&S** alatt.

* **CSODASZÉP, friss, idei termésű csemegecszőlő! Őszibarack, cukordinnye, ausztriai idei alma, friss paradicsom** stb. Kitűnő hegyi borok, kőbányai szalon és maláta sörök. **MERTZ NÁNDOR** csemege üzletében, *Körös-utca*. Telefon 448 sz.

* **Szandál** 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., Vászón cipő 35—42-ig 1 K-tól kezdve szürke és barna szarvasbőrűből, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipők 3 koronától kezdve Feketénél *Szent János-utca*án, *Kispipa* mellett.

* **Cukorka-, csokoládé-különlegességet** jobb izlésű közönség csak a *Cukorka-Bonboniere*ben vásárol. Nagyvárad *Bémer-tér*, *Benedek Testvérek* fióküzlete.

* **A városban** számtalan esetben lehet csoportosulásokat látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztyű cikkek**en, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztyű áruháza árusít Nagy-Váradon, *Szent János-utca* 4. sz. alatt.

* **Az „Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t.”** itteni fiókja június hó 1-én *Kórház-utca* 6. sz. alatt modernül berendezett, újonnan épülő GARAGE ÉS JAVITÓMŰHELYT nyit meg. A garage és javítóműhely felszerelése és kiállítása minden követelményeknek megfelelő lesz. A társaság eme új vállalkozása automobili-ta körökben általános meglepedést kelt, annál is inkább, mivel Nagyváradon és az egész megyében ily szakszerűen berendezett garage és javítóműhely az autotulajdonosok között régen érzett szükségletet pótló.

* **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel *Pista* barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhettek be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utca*án, passagé-kapu mellett.

* **Csödtömög eladás.** *KLEIN SÁNDOR* és *VILMOS* csödtömögéhez tartozó fiók-üzletekből az áruk u. m.: 5000 drb. ridikül kerül eladásra 1 kor.-tól feljebb. Vásznak prima minőség végenként 8 kor. 90 fill. Női színes ernyők 280 fillértől. Női és férfi harisnyák ugyszintén gyerek zoknik hallatlan olcsó árban lesznek kiárusítva *Rákóczi*-ut 18. sz. alatt.

* **Ismét érkeztek** elegáns modell-kalapok *UJ-HELYI RÓZA* *Rákóczi*-utcai üzletébe, finom gyászkalapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130.

* **Elsőrendű** uri-, női- és papi szabóság a *Rákóczi*-uton, bel- és külföldi szövetségűlegességek, a melyekből rendkívül kedvezményes árban készítünk bármilyen ruhadarabokat mindég a legutolsó divat szerint. Elvállalunk costumok készítését már harminc koronától kezdve Szíves megkereséseket kérnek *Biró László* és *Társai* uri-, női- és papi-szabók *Rákóczi*-ut 22. Telefon 832.

* **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyílt Racz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. *Nagy Sándor*-u. 17.

* **A kocsitartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk *ÜVEGES JÁNOS* kerégyártó munkáira *Báthory*-u. 9. sz. **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelenek.

* **Utások,** Félix- és Püspökfürdőbe menni szándékozók figyelmébe ajánljuk *Serác Aurél* sörcsarnokát (*Váradvelencei* állomásnál) hol a közönség kényelmére modern nyári fedett terraszok állanak rendelkezésre, amelyekben naponta frissen csapolt *Dréher-sör* és dupla maláta sör, kitűnő borok, izletes hideg és meleg ételek kaphatók.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém- és szilárdítást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazar épület,
színház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

* **Kossuth-utca** 6. sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern háromszobás lakás melletti helyiségekkel november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szőrme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt *Hatvany* és *Szentmiklós* szűcsök, Nagy Sándor-u. 1.

x **Ezuton hozom a nagyközönség** szíves tudomására, hogy a *Róna Andor* féle üzletet megvettem és a raktáron levő összes kelméket, női kosztümöket, bluzokat, pongyolákat, selymeket és felöltőket eladásra bocsájtom. Kiváló tisztelettel *Róth Rózsa*, a Csipkeáruház tulajdonosa.

x **Eladó** terméstől a *szőlőm, gyümölcsöm* jársonként részletfizetésre. Cim a kiadóhivatalban.

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA
(DIÓSY MISKA)

CIMFESTŐ, ZOMÁNTÁBLA KÉSZÍTŐ
EMKE és PANNONIA KÖZT
ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN
TELEFON 839 SZ.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

TÓTH JÓZSEF

épület és műbutor asztalos Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-utca 12. Lakatos-ház.

A legjutányosabb árszámítás mellett készít mindennemű épület portál és műbutorasztalos munkákat, valamint javításokat a legizlésebb kivitelben.

Tervek- és költségvetésekkel díjtalanul szolgálok.

* **Kossuth-utca** 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

OCCASSIO ELADÁS
a tavaszi idényre

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. || Telefon 783.

Kossuth-utca 2 sz.
házban a volt Tóth
Zsigmond féle **üzlet-**
helyiség azonnal ki-
adó. Értekezhetni a
Polg. Tak.-pénztárnál

Valódi **Chassala szandá-**
lok, amerikai **tennis cipők**
és szabadalmazott **tennis in-**
gek kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Engel Dezső

vizsgázott fogtechnikus

Lakását Bémer-térre (EMKE
kávéház emeletére) helyezte át.

Értesítés.

A mai naptól kezdve házhoz szállít a **Schlauch-teri** kioszk mindennap jegeskávét és fagyaltot, kisadag fagyalt 24, nagyadag fagyalt 30 és jegeskávé 30 fill. Megrendelések naponta bármely órában el lesznek intézve. **MAGYARI BELA** hírneves cigányzenekara szórakoztatja a n. érd. közönséget ünnepek és vasárnap.

Olcsó gyógykurák itthon.

Idegesség, gyomorbélzavarok, gyengeségi állapotok gyógyítása edző vizgyógyimódokkal Női-bajok, szivbajok, érelmeszesedés ellen szénsavas fürdők, moor, sósfürdők.

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni, mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 839. Bejáróknak egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szombat: Éva.
Vasárnap délután: Jézus élete és halála.
este: Cigányprimás.
Hétfő: Leányvásár. (Utolsó előadás.)
Kedd: Pillangó kisasszony és Lili II. felvonása Károlyi Leona felléptével. (Kardalok jutalomjátéka.)

Éva. Ebben az idényben ma este utoljára látja a közönség, a szezon egyik legbájosabb operettjét: az *Évát*, amelynek Pip-sijét szintén ez alkalommal játsza utoljára Horváth Mici, a közkedvelt szubrett.

TANÜGY

Jubiláris ünnepély a felső kereskedelmi iskolában. A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott „felső kereskedelmi iskola” fennállásának 25 éves jubileuma alkalmából folyó hó 29-én, vasárnap d. e. fél 11 órakor a társulatnak dísztermében **ünnepélyes évzárót** tart, amelyre a választmány az iskolabizottság és a társulat összes tagjait tisztelettel meghívja. Nagyvárad, 1913. júniusban, a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok elnöke *Reismann Mór* királyi tanácsos. Az iskolabizottság elnöke dr *Hoványi Géza*, országgyűlési képviselő. A felső kereskedelmi iskola igazgatója dr *Kovács S. János*.

Rajz és kézimunkakiállítás. Másodizben vállalkozott a Gyermektanulmányi Társaság arra, hogy városunk rajz- és kézimunka oktatásának eredményét a nyilvánosság előtt bemutassa. Hazánk különböző részeiből jelentették be látogatásaikat tanítók, tanárok, jó nevű pedagógusok. — Többek között Nagy László, a magyar gyermektanulmányozás jubiléus megalapítója is lejön Budapestről, hogy az országos Múzeum számára anyagot gyűjtsön. A kiállításnak egyik érdekessége lesz *Ardos Frigyes* munkaiskolájának kiállítása. Az iparművészet remekei közé lehet sorolni azon munkákat, amelyeket az ő vezetésével a legkülönbözőbb körű és rangú tanítványai készítettek. A kiállítást *Hlatky Endre* főispán fogja megnyitni f. hó 29-én d. e. 11 órakor. A megnyitásra ezután is meghívja a rendezőség városunk érdeklődő közönségét. A kiállítás céljaira a gyermektanulmányi Társaság nagyváradai fiókjá 50 korona segélyt kért Nagyvárad városától.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Elitelték Barta-Hackl Józsefet

Szörnyű bűn terheli Barta-Hackl Józsefet. A múlt év június 6-án ledobta feleségét a harmadik emeletről. Az asszony kártörést és állkapocstörést szenvedett s kihullottak fogai is. Az ügyet tegnap tárgyalta a budapesti esküdtszék.

A tárgyaláson Barta jelent meg, az aszszony nem. Most már Barta is nyomorék, mankón jár. Paralizise gyógyult, de lelkileg testileg halott.

Az ügyész szándékos emberöléssel vádolta. Az esküdtek a föltett kérdésre igennel válaszoltak és a verdikt alapján a bíróság 10 évi fegyházra ítélte a vádlottat. Az ügyész megnyugodott, a védő felebbezett.

§ **Idill a sorozáson.** Ez év április 25-én Perjéssy László bérkoesis (van-e, ki e nevet nem ismeri?) a sorozás örömeire alaposan berugott és úgy ment le a tüzoltóaktanyába a sorozóbizottság elé. A részeg embert Eleméry Ferenc tanácsos kiutasította a tereből s a rendőrök azonnal hozzáálltak, hogy a duhajkodót eltávolítsák és a rendőrségi hüs cellákban alkalmat adjanak neki a kijózanodáshoz. Perjéssy azonban nem hagyta magát, rugott, harapott, ütött, úgy hogy a rendőrök alig birtak vele. Végre is koesiba tették és úgy érték fel nagynehezen a Szt. László-térre.

Itt találkoztak össze *Kolozsvári* Lajos-sal, Perjési cimborájával, aki szintén neki-rintott a rendőröknek és erőszakkal akarta kiszabadítani a barátját. Végül is mindketten bekerültek a rendőrségi fogházba. A bíróság tegnap hatóság elleni erőszak vétsége miatt 3-3 havi fogházra ítélte mind a kettő-jüket.

SPORT

A NAC Aradon. A NAC football esapata holnap vasárnap reggel Aradra utazik s ott az ATE csapatával tart revansmérkőzést. A csapat ugyanazon összeállításban megy át Aradra, mint ahogy az elmúlt vasárnap a miniszteri csapat ellen szerepelt.

NYILTÉR

Étterem átvétel.

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy a „Fekete Sas“ éttermet átvettem és azt a közönség kényelmére, nem kimélve sok költséget és fáradozást, teljesen ujonnan berendeztem, *állandóan* kitünő magyar és francia konyha, *naponta friss zónareggeli*, a **hirneves Pilseni sör** mindég frissen csapolva, magyar és francia pezsgők, kitünő asztali és fajborok, továbbá mindennemű likőrök; *abonensek* elfogadtatnak, kosztot házhoz is adok, Block rendszer bevezetve, 20 százalék engedménnyel, amidőn oda fogok hatni, hogy a t. közönség és az igen tisztelt vendégeim legkényesebb igényeit is kielégíthessem. Magamat a t. közönség jóindulatába ajánlva b. pártfogásukat kéri

Brassói Greissig J.,
a »Fekete Sas« étterem bérlője.

Hungária borozó (büffe) megnyitott

Rimanóczy-u. 4. sz. alatt
Royallal szemben, szolid női kiszolgálás,
nyitva éjjel-nappal.

Finom hideg ételek és italok,
külön termék rendelkezésre. A
n. é. közönség szives pártfo-
gását kéri

Ösztreicher József
vendéglős, a szalon kávéház
volt tulajdonosa.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.26
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.75
Októberi rozs	— — —	8.86
Juliusi tengeri	— — —	7.67
Aug. tengeri (1913)	— — —	7.83
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.40
Októberi zab	— — —	8.59

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	817.25
Osztrák hitelrészvény	—	619.50
4%-os koronajáradék	—	81.25
Osztr. magy. államv.	—	708.50
Jelzálogbank	— —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	507.50
Hazai bank	— — —	278.50
Magyar bank	— — —	536.50
Keresk. bank	— — —	3630.—
Rimamurányi	— — —	687.50
Salgótarjáni kőszén	— —	749.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1020.—
Közuti vasut	— — —	637.—
Városi villamos	— — —	358.—
Adria	— — —	537.—
Atlantika	— — —	—

TÁVIRÁTOK

Singer Zsigmond halála.

Budapest, június 27.

Ma délután 3 óra 50 perckor Singer Zsigmond a Pester Lloyd felelős szerkesztője 62 éves korában elhunyt.

Provokált hirlapirók.

Arad, június 27.

Simon Elemér országgyűlési képviselő provokáltatta Sulik Károly és Lippai Dezső hirlapirókat, mert ezek azt híresztelték róla, hogy ő Széchényi Aladárt dühös antiszemita-nak mondotta. Sulik megtagadta az elégtételt. Lippai segédei Szmre-

csányi György és Kállay Ubul képviselők. A segédek tárgyalnak.

Orosz tüntetés Bulgária ellen.

Odessza, jun. 27.

Az orosz fekete-tengeri hajóhadnak, két hadosztálya elindult Odesszából és Várna és Burgász felé vette útját, hogy e két bolgár kikötő ellen tüntessen. A két hajóhadosztályban négy nagyobb páncélos cirkálóhajó, két kisebb páncélos cirkálóhajó, tizenkét torpedóhajó és négy tenger alatt járó naszád van.

Románia mozgósít.

Bukarest, jun. 27.

Szofia ma jegyzéket kapott, melyben Románia bejelenti, hogy nyomban mozgósít, ha a bolgár csapatok megtámadják eddigi szövetségeseit.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Étterem megnyitás!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a **FEKETE SAS** éttermet átvettem s azt f. hó 28-án vasárnap

ünnepélyesen megnyitom,

mely alkalomra nem kimélve a nagy költségeket, a n. é. vendégeim szórakoztatására a hirneves debreczeni **VÖRÖS TÓNI** és **FIA** zenekarát szerződtettem. Kitünő francia és magyar konyha izléses ételekkel, francia és belföldi pezsgők, asztali fajborok és a hirneves **Pilseni sör** állandó friss csapolással áll a n. é. közönség rendelkezésére. A n. é. közönség számos látogatását kérem

a Fekete Sas Étterem bérlője

brassói Greising J.

Abonensek elfogadtatnak.
Kosztot házhoz is adok.

Osztalék kifizetése

A nagyváradi-belényes-vaskohi vasut törzsrészvényeinek múlt évi osztalékát, **részvényenként 7 koronával**, a Nagyváradi Takarékpénztár fizeti ki, f. é. július hó 1-től kezdve, az esedékes szelvény kieszolgáltatása ellenében.
Nagyváradi, 1913. június 27.

Az igazgatóság

Hímzés, Csipke áruk

nagy mennyiségben érkeztek;
igen olcsó árakban lesz eladva.

Méterje 2 fillértől feljebb.

Nyári keztyű párja 36 fill.

1000 drb. férfiting linom 194 f.

Harisnya és zsebkendő mindenárban.

Rákóci-ut 14. volt Apolló mellett.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. **Kádár János**-né

elsőrangu fűszer- és csemegé kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötöz-
hárs, kékű, auto- és gépolajok és
auto-benzin nagy raktára ::

Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok.

A nagyváradai felső kereskedelmi iskola, amelynek érettségi bizonyítványa egy éves önkéntes katonai szolgálatra jogosít s amelynek eddig 1026 végzett növendéke elsőrendű kereskedői, gyári- és pénzügyi cégeknél, postai, táviró, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást,

1913. évi szeptember 1-én nyitja meg 26-ik évfolyamát.

Iskolánkat az 1912/1913 ik évben 274 rendes és 39 magántanuló látogatta, köztük 66 biharmegyei és 121 más törvényhatóságbeli, akik iskolánk igazgatója, dr Kováts S. János ur által ajánlott uri családoknál nyertek ellátást, sőt némely háznál szakoktatást is.

Az 1913-1914-ik évre a szabályszerű beiratások a következő sorrendben történnek:

1. Folyó évi június 29-én, 30-án, július 1-én, 2-án és 3-án az alsó osztályba, csak a nagyváradai és biharmegyei illetőségű tanulók iratkozhatnak be. **Előjegyzések nem fogadhatók el, kivéve azokat, akik igazolják, hogy a honvédtanulók, akik a középiskolák IV. osztályában javító vizsgálatra utasítottak, iskolánkban egyáltalában nem vétetnek fel.** Ugyancsak folyó évi június 29-én, 30-án, július 1-én, 2-án és 3-án, a középső és felső osztályokba csak azon tanulók vétetnek fel, akik a mi iskolánkban az alsó, illetőleg a középső osztályokat jó sikerrel végezték.

2. Folyó évi július 4-én és 5-én az alsó és középső osztályba nem nagyváradai vagy biharmegyei tanulók vétetnek fel, de csak azon esetben, ha a helybeli és biharmegyei illetőségűek, illetve a mi iskolánkban végzett tanulók által a szabályszerű létszám betöltve nem lenne.

3. Idegen tanintézetből iskolánk felső osztályában csak jeles vagy jó rendű tanulók vétetnek fel.

Figyelmeztetnek a helybeli és biharmegyei, valamint a mi iskolánkban alsó, illetőleg középső osztályokat végzett növendékei, hogy f. évi július hó 3-ig bezárólag saját érdekükben okvetlenül beiratkozzanak, nehogy azután felveendő idegenek által a szabályszerű létszám betöltetvén, kénytelenek legyenek más tanintézetet felkeresni.

Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztató”-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapokon nyilvánított kívánságra az igazgató (lakik iskola-épület Dák Ferenc-utca 3.) azonnal megküld.

Reismann Mór,
a fenntartó testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

Ö. csász. és Apost. kir. Felsőségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jótevényes célokra szánt

Rendkívüli csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1913 július 3-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamts-strasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözedékekben, adó, posta-, táviróhivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben is kaphatók. Játéktervek sorsjegyvételére részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátékok osztálya).

„RISKA“**állatvédőpor**

az egyetlen gyógy- és óvszer száj- és körömfájás, sertésvész és baromfivész ellen. A M. Kir. földm. miniszt. által rend. eng.

Ára eredeti dobozban 3 korona.

Főelárusító: MELLER és TÁRSA, Budapest,

Károly-körut 10.

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet fű gönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhákat vegyileg tisztítanak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

A
jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kittinő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

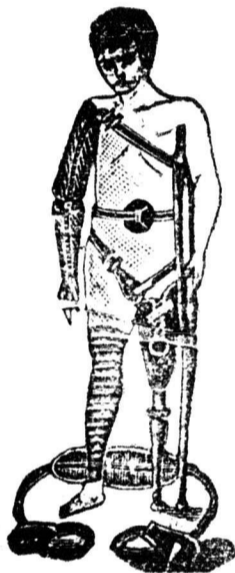
Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményü

sérv kötéit,

szupenzorionok feesken-dők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidék,

anatómiai sérvkötők,

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, mű-lábak és mű-

végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön pró-baterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és köfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről uja készítik. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Vas és rézbutorok

mai naptól kezdve igen jutányos árban kaphatók

a Rákóczi-ut 13. sz. alatti gyári raktárban.

rökkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkel, tokkal és mesés ajándékkal csak 6 korona.

Wagner a „HANGSZER-KIRALY“ országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában **Budapest, József-körut 15.**

Fényképes árjegyzék ingyen. — ÖVÁS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Meglepő ajándék!

FACIMBALOM

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabokból áll és a mellékelt ver-

Melocco Péter cementárugyár és építés vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

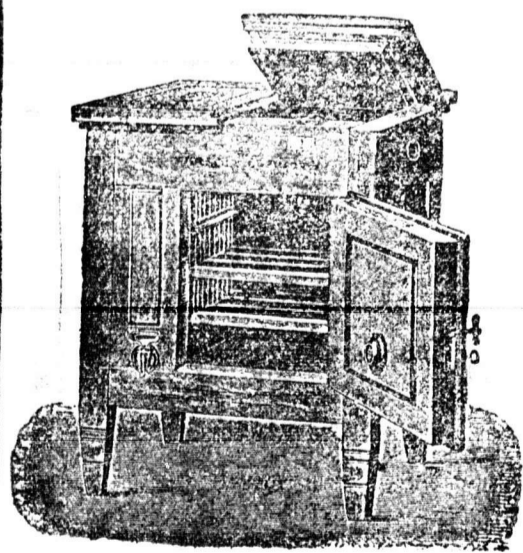
Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, küt-gyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö-és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

J É G S Z E K R É N Y E K kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

különlegességek vaskereskedésében